

Projekt

z dnia 14 lutego 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA**

z dnia ..... 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)

Rada Miejska Skoczowa

uchwała:

§ 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024 - 2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XXV/296/2021 Rady Miejskiej Skoczowa z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Skoczowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
Beata Łasińska
Kt 2350

Załącznik do uchwały Nr .....
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA
z dnia ..... 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE SKOCZÓW
NA LATA 2024-2027**

Luty 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Charakterystyka przemocy domowej.....	4
3. Podstawy prawne.....	9
4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Skoczów.....	9
4.1. Charakterystyka Gminy Skoczów	9
4.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Skoczów na przestrzeni lat 2021-2023...10	
5. Analiza SWOT.....	12
6. Cele, działania, sposoby i termin realizacji.....	13
7. Realizacja programu.....	19
8. Podsumowanie.....	20

"Dom jest dla człowieka jakby częścią jego istoty, toteż najbardziej brak tej części odczuwają tacy jak ja, co nie mieli prawie rodzinnego domu."

Stefan Żeromski

1. Wprowadzenie

Dom rodzinny jest dla człowieka środowiskiem, w którym się rozwija, uczy się jak żyć i funkcjonować w społeczeństwie. W rodzinie mają miejsce otwarte, intensywne, emocjonalne kontakty kształtujące predyspozycje jej członków, ich poglądy, reakcje jak i postawy życiowe, w związku z czym rodzina stanowi grupę podstawową dla człowieka. Powszechna Deklaracja Praw Dziecka ONZ opisuje rodzinę jako „naturalną i fundamentalną jednostkę społeczeństwa, podlegającą ochronie ze strony społeczeństwa i jak państwa”. Dom rodzinny postrzegany jest również jako środowisko kulturowe, bowiem rodzice i inni członkowie rodziny wpływają na dziecko poprzez przekazywane dobra i wartości zarówno materialne jak i niematerialne. Dziecko wkracza w świat wartości, norm moralnych, za pomocą doświadczanych w domu rodzinnym zwyczajów, tradycji.

Coraz częściej jednak rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, poczucie bezpieczeństwa zastępuje strach i niepewność, w miejsce miłości wkrada się ból i cierpienie, zaś szacunek i uznanie substytuuje ośmieszanie i upokarzanie. Fundament jakim jest dom rodzinny, który winien być ostoją dla człowieka staje się źródłem zła, traum i trudnych przeżyć, spowodowanych przemocą.

W naszym społeczeństwie przemoc to powszechnie występujące zjawisko, może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Nie dotyczy jednak ona tylko tzw. „marginesu społecznego”, dotyka rodzin o różnym statusie społecznym. Sprawcami przemocy nie są tylko alkoholicy jak utarło się w powszechnej opinii, coraz częściej osoby wykształcone, zamożne, piastujące prestiżowe stanowiska, cieszące się szacunkiem i uznaniem otoczenia zadają ból i cierpienie najbliższym w domowym zaciszu.

Jako, że rodzina podlega ochronie ze strony społeczeństwa i państwa to przeciwdziałanie przemocy jest jednym z zadań polityki społecznej, które realizuje się na różnych szczeblach życia publicznego w Polsce. Zadania do realizacji dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej wskazuje Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021, poz. 1249 ze zm.). Zgodnie z powyższą ustawą zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w ramach którego funkcjonuje

zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, który to integruje i koordynuje działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W dniu 30 sierpnia 2023r. Rada Miejska Skoczowa podjęła Uchwałę nr L/538/2023, w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Obecnie funkcjonujący w Gminie Skoczów Zespół Interdyscyplinarny powołany został poprzez Zarządzenie Burmistrza Miasta Skoczowa nr 0050.155.2023, w którym zarządzono również o składzie osobowym Zespołu. Dotychczas realizowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów stanowił perspektywę na lata 2021-2027. Jednakowoż wraz ze zmianą przepisów ustawy z zakresu przeciwdziałania przemocy powstała konieczność opracowania dokumentu programowego dostosowanego do zmienionych przepisów prawa. Zadanie to powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Skoczowie, w strukturach, którego działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Niniejszy program stanowi kontynuację ówczesnie przyjętego oraz wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027.

2. Charakterystyka przemocy domowej

Znowelizowana Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy zmienia dotychczasową terminologię, pojęcie „przemoc w rodzinie” zastąpione zostało przez określenie „przemoc domowa”. W artykule drugim ustawodawca zdefiniował przemoc domową jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udęczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Zjawisko przemocy domowej charakteryzuje się tym, że:

X jest intencjonalnym działaniem osoby stosującej przemoc, jej postępowanie jest zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i zmierzające do podporządkowania sobie ofiary;

X występuje dysproporcja sił w relacji, sprawca ma przewagę (*fizyczną, psychiczną bądź ekonomiczną*) nad ofiarą;

X narusza dobra i prawa osobiste, sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary (*np. godność, prawo do nietykalności cielesnej, do odmowy, do posiadania własnego zdania, do utrzymywania kontaktów z rodziną, przyjaciółmi*);

X powoduje szkody osobiste i cierpienie, ofiary doznają bolesnych szkód zdrowotnych - fizycznych, psychicznych bądź też materialnych (*np. lęk, niepewność, smutek, izolacja społeczna, niszczenie mienia*).

Reasumując definicja przemocy domowej w nowym brzmieniu wymaga spełnienia czterech przesłanek: umyślności, naruszenia prawa, wystąpienia przewagi oraz skierowania przemocy wobec jednej z kilku osób mieszczących się w definicji osób doznających przemocy.

Uaktualniona Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza zmiany w zakresie podmiotowym, poszerza katalog osób doznających przemocy domowej, względem wcześniej obowiązującej, który obecnie obejmuje:

- małżonka, również wówczas, gdy małżeństwo ustało czy zostało unieważnione, a także jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę, która obecnie bądź w przeszłości pozostawała we wspólnym pożyciu, a także jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie bądź w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej czy fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego stosowana jest przemoc bądź będącego świadkiem przemocy domowej wobec wyżej wymienionych osób, co jest równoznaczne z tym, że małoletni będący świadkiem przemocy z mocy prawa zostaje uznany za osobę doznającą przemocy domowej.

Określenie osoby doznającej przemocy domowej stanowi zamknięty katalog osób, które z racji pokrewieństwa lub powinowactwa bądź z uwagi na rodzaj relacji, znajdują się w kręgu osób doznających przemocy domowej. Nie ma przy tym znaczenia, czy osoba doznająca przemocy domowej zamieszkuje wspólnie z osobą stosującą przemoc domową ani czy osoby te nadal pozostają w związku.

Obecna ustawa określa osobę stosującą przemoc domową, wskazując, iż musi to być osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych jako doznające przemocy.

Wprowadzona została także definicja świadka przemocy domowej, którym jest zarówno osoba, która słyszała o działaniach noszących znamiona przemocy, w związku z czym posiada wiedzę na temat stosowania przemocy, jak i osoba, która była naocznym uczestnikiem zdarzenia, widziała akt przemocy domowej.

Przemoc domowa może przybierać różne formy, w nowelizacji ustawy rozszerzony został ich zakres pojęciowy. Ze względu na to, iż przemoc ekonomiczna często współwystępowała z innymi formami przemocy jak i na to, że była coraz częściej stosowana, ustawodawca wprowadził formę przemocy ekonomicznej. Ponadto wprowadzona została cyfrowa forma przemocy, czyli stosowana za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Formy przemocy wraz z katalogiem potencjalnych zachowań, w oparciu o Ustawę antyprzemocową oraz o formularz „Niebieskie Karty – A” przedstawiono w poniższej tabelce.

FORMY PRZEMOCY	KATALOG POTENCJALNYCH ZACHOWAŃ
PRZEMOC FIZYCZNA	- naruszenie nietykalności fizycznej, zachowania, które powodują uszkodzenia ciała bądź niosą takie ryzyko, np. <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie</i>
PRZEMOC PSYCHICZNA	- naruszenie godności osobistej, zawiera przymus i groźby, np. <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie</i>
PRZEMOC	- naruszenie intymności, zmuszanie do aktywności seksualnej wbrew woli drugiej osoby, bądź gdy osoba ta nie jest w pełni świadoma, przedmiotowe traktowanie, wykorzystanie drugiej

<p>SEKSUALNA</p>	<p>osoby w celu uzyskania zaspokojenia seksualnego, - np. <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych</i></p>
<p>PRZEMOC EKONOMICZNA</p>	<p>- ograniczanie lub pozbawianie dostępu do środków finansowych bądź podjęcia pracy czy uzyskania samodzielności finansowej, - np. <i>nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie</i></p>
<p>PRZEMOC ZA POMOCĄ ŚRODKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ</p>	<p>- zachowanie wzbudzające u osoby doznającej przemocy domowej poczucie zagrożenia, poniżenia czy udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, - np. <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie zdjęć czy rejestrowanie filmów bez zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów czy tekstów, będących obraźliwymi czy ośmieszającymi</i></p>
<p>INNE ZACHOWANIA OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ</p>	<p>- zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu bądź zażywania środków psychoaktywnych, substancji psychotropowych lub leków</p>

Nieczęsto przemoc domowa jest jednorazowym incydem, zazwyczaj ma charakter długotrwały, stąd wyróżnić można cykle przemocy na które składają się poszczególne fazy:

➤ Faza narastającego napięcia - *pierwsza faza charakteryzuje się wzrostem sytuacji konfliktowych, wyczuwalny jest wzrost napięcia w związku, osoba stosująca przemoc jest stale spięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą, za wszelką cenę stara się uniknąć awantury, nierzadko ofiara szuka też usprawiedliwienia postępowania sprawcy. U ofiary*

ten etap może powodować dolegliwości psychosomatyczne takie jak np.: bóle głowy, brzucha, bezsenność.

➤ Faza ostrej przemocy - w drugiej fazie dochodzi do eskalacji przemocy, napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji, zachowanie sprawcy staje się coraz bardziej nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szal. Ofiara może doznawać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu.

➤ Faza miodowego miesiąca - w ostatniej fazie cyklu osoba stosująca przemoc przeprosza ofiarę, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, snuje plany na przyszłość. Sprawca w tym okresie bywa czuły, troskliwy, często kupuje kwiaty, prezenty, zapewnia o swojej miłości. Ofiara zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo, po czasie napięcie znów narasta i cały cykl przemocy się powtarza.

Doświadczana przemoc dla człowieka jest zjawiskiem wysoce szkodliwym. Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne w postaci obrażeń ciała występujących bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej, ale również trwałe następstwa w psychice, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia, zalicza się do nich:

- PTSD czyli zespół stresu pourazowego, który objawia się ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia przez wspomnienia czy powracające koszmary senne, występują również

trudności z koncentracją, zapamiętywaniem, problemy ze snem, nadpobudliwość, drażliwość, złość,

omdlenia, osoba doznająca PTSD unika rozmów na temat wydarzeń, miejsc i osób związanych z traumatycznym doświadczeniem;

- zaburzenia depresyjne przejawiające się obniżonym nastrojem, emocjonalnym otępieniem, brakiem chęci do działania, niską samooceną, negatywnym myśleniem o sobie jak i o przyszłości;

- zaburzenia lękowe czyli odczuwanie lęku przed podjęciem działania, przed krytyką czy przed odrzuceniem;

- uzależnienia, będące ucieczką dla ofiary od bólu fizycznego i psychicznego (np. uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy leków);

- wiktyimizacja czyli przyjęcie tożsamości ofiary - ofiara w wyniku doznawanej przemocy oraz podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie jak i nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu, co oznacza, że organy ścigania są zobowiązane do wszczęcia postępowania, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że doszło do

przestępstwa. Do wszczęcia postępowania nie jest zatem wymagana skarga osoby pokrzywdzonej. Zgodnie z art 207 § 1. Kodeksu Karnego „kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”. Kodeks przewiduje większe wymiary kary w przypadkach gdy: znęcanie dotyka osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny bądź fizyczny, jeśli występuje szczególne okrucieństwo bądź kiedy następstwem czynu zabronionego jest targnięcie się na własne życie pokrzywdzonego.

3. Podstawy prawne

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024 – 2027 jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (Dz. U. 2024 poz. 17);
- Ustawa z dnia 20 maja 1971r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. 2023 poz. 2119);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 poz. 901);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. 2023 poz. 171, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. 2023 poz. 1266, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 2528);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 poz. 40, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.

4. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Skoczów

4.1. Charakterystyka Gminy Skoczów

Gmina Skoczów znajduje się w centralnej części powiatu cieszyńskiego. Na terenie gminy krzyżują się dwie ważne trasy – droga z Katowic do Ustronia i dalej Wisły i Istebnej (*popularna wiślanka*) oraz droga S1 łącząca przygraniczny Cieszyn z miastem Bielsko-Biała. Skoczów leży w bliskim sąsiedztwie Beskidu Śląskiego. Gmina składa się z miasta Skoczowa oraz dziesięciu

sołectw: Bładnice (z podziałem na Bładnice Dolne i Bładnice Górne), Harbutowice, Kiczyce, Kowale, Międzywieć, Ochaby (z podziałem na Ochaby Małe i Ochaby Wielkie), Pierściec, Pogórze, Wilamowice i Wiślica. Liczba mieszkańców Gminy Skoczów wynosi 25.108, w tym: mieszkańcy miasta – 12.706 oraz mieszkańcy sołectw – 12.402 (dane z Raportu o stanie Gminy Skoczów za rok 2022).

4.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Skoczów na przestrzeni lat 2021-2023

Skala zjawiska przemocy domowej jest trudna do oszacowania, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są zgłaszane, jest to nadal temat wstydlivy, zwłaszcza dla ofiary. Poniższe dane odzwierciedlają ujawnione przypadki przemocy, gdzie doszło do interwencji policji, bądź ofiary same zgłosiły się do instytucji z prośbą o pomoc.

Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” (formularz „Niebieska Karta – A”)	2021	2022	2023
Ośrodek Pomocy Społecznej	11	5	21
Policja	32	42	15
Oświata	5	1	4
Służba zdrowia	1	1	0
RAZEM:	49	49	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie

Formularz „Niebieska Karta – A” wypełniany jest w sytuacji stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy domowej. Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni lat 2021-2023 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie wpłynęło ogółem 138 formularzy „Niebieska Karta – A”. Najwięcej procedur wszczęła Policja (89), wynika to z tego, iż to właśnie policjanci najczęściej otrzymują zgłoszenia o stosowaniu przemocy domowej podczas interwencji czy przez osoby zgłaszające się z tym problemem na Komisariat Policji. W drugiej kolejności względem ilości wszczętych procedur są pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej (37), następnie pracownicy oświaty (10) oraz służby zdrowia (2).

Poniżej przedstawiono liczbę osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

		2021	2022	2023
osoby doznające przemocy:	kobiety	53	55	23
	mężczyźni	11	11	7
	dzieci	51	46	32
w tym:	osoby starsze	11	8	11
	osoby niepełnosprawne	0	3	3
Liczba osób dotkniętych przemocą ogółem:		115	112	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie

Zaprezentowane dane wskazują, że najczęściej ofiarami przemocy domowej są kolejno kobiety, dzieci, najrzadziej mężczyźni. Liczba dzieci doświadczających przemocy to suma sytuacji, kiedy przemoc dotyka ich bezpośrednio i sytuacji, gdy są świadkami zachowań przemocowych. We wskazanych latach Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego zwróciła się do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Cieszynie z prośbą o sprawdzenie sytuacji małoletnich dzieci w rodzinie 62 razy. Odnotowano również przemoc wobec osób starszych czy niepełnosprawnych. Liczba osób, które skorzystały z bezpłatnych konsultacji radcy prawnego i/lub psychologa w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy na przestrzeni wskazanych lat wyniosła 55. Najczęściej przemoc występuje wraz z problemem uzależnienia od alkoholu czy problemem związanym z niskimi dochodami rodziny. W latach 2021-2023 liczba osób stosujących przemoc domową uzależnionych od alkoholu wyniosła 127. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie, w latach 2021-2023, przyznał pomoc finansową z powodu występowania przemocy domowej, zgodnie z art. 7 pkt 7 Ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 poz. 901), 9 rodzinom, których łączna liczba członków rodziny wynosiła 35 osób.

Najczęściej stosowaną formą przemocy, która wskazana była w procedurach prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2021-2023 jest przemoc psychiczna, następnie fizyczna.

5. Analiza SWOT

Przedstawiona skala zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Skoczów oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, umożliwiły stworzenie analizy SWOT, przedstawiającej mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - działalność Punktu Konsultacyjnego - specjalistyczna kadra działająca w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej - gotowość do współpracy służb i instytucji oraz organizacji pozarządowych - poparcie działań i współpraca z samorządem gminy - otwartość oraz chęć współpracy specjalistów - zwiększająca się liczba zgłoszeń dotyczących przemocy domowej w wyniku wzrostu świadomości społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową - trudności w odseparowaniu osób stosujących przemoc domową od osób jej doświadczających - niewystarczające środki finansowe - ukrywana przemoc domowa - niechęć do współpracy rodzin i osób dotkniętych problemem przemocy - bierność osób będących świadkami aktów przemocy - niska świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej - mity i stereotypy dotyczące tematu przemocy domowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024-2027 - rozwój i realizacja systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin borykających się z problemem przemocy - oferty szkoleniowe dla kadr instytucji i służb z 	<ul style="list-style-type: none"> - brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego - problemy uzależnienia od alkoholu w rodzinach - zła sytuacja materialna rodzin - negatywne wzorce zachowań społecznych - bezradność osób doznających przemocy - obawa ofiar przemocy związana z opinią

zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - obowiązkowe szkolenia dla członków zespołu interdyscyplinarnego celem zdobycia bądź uzupełnienia wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - rozwinięcie systemu współpracy pomiędzy instytucjami - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową - nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	społeczną - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - uzależnienie od pomocy instytucjonalnej - brak konsekwentnych procedur dotyczących sprawców przemocy - znaczna ilość zgłoszeń zakończonych odmową wszczęcia dochodzenia lub śledztwa - wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnianych czynów, duża ilość zawieszania kar - brak systematycznej superwizji „pomagaczy”, co skutkować może wypaleniem zawodowym bądź udzielaniem „nieefektywnej” pomocy
--	--

6. Cele, działania, sposoby i termin realizacji

Głównym celem programu jest **przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej na terenie Gminy Skoczów oraz tworzenie i optymalizacja funkcjonowania zintegrowanego systemu pomocy rodzinie borykającej się z problemem przemocy domowej**. Główny cel osiągnąy będzie przez realizację celów szczegółowych, przedstawionych w poniższej tabeli.

Nr działania	Działanie	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
Cel szczegółowy nr 1: Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej				
1.1	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Skoczów	Analiza danych statystycznych posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny	2024-2027	- liczba wszczętych procedur „NK” - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych

				- coroczne sprawozdania
1.2	Podniesienie poziomu świadomości oraz wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska problemu przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowywanie materiałów informacyjnych (<i>ulotek, plakatów</i>) i umieszczanie ich w miejscach ogólnodostępnych - przygotowywanie informacji i umieszczanie ich na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej - zamieszczanie informacji i artykułów w prasie lokalnej (<i>Wieści Skoczowskie</i>) i lokalnych serwisach (<i>ox.pl</i>), a także w mediach społecznościowych (<i>facebook: Skocz do Skoczowa</i>) - zakup publikacji do biblioteki publicznej z zakresu problematyki przemocy domowej - współpraca z parafiami działającymi na terenie Gminy Skoczów w celu wprowadzenia treści dotyczących przemocy domowej w zakres programu nauk przedmażeńskich 	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba materiałów informacyjnych - liczba artykułów prasowych - liczba zakupionych publikacji
1.3	Edukacja w celu wzmocnienia wychowawczych i opiekuńczych kompetencji rodziców	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie prelekcji dla rodziców - zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej - praca socjalna - udzielanie indywidualnych porad, konsultacji 	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba prelekcji - liczba artykułów - liczba udzielonych porad, konsultacji
1.4	Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania konfliktów	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja pogadanek, warsztatów - konkursy plastyczne związane z tematyką przemocy 	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba pogadanek, warsztatów - liczba zorganizowanych konkursów

	bez użycia przemocy, radzenia sobie ze stresem i agresją			
1.5	Integracja rodzin	- wspieranie przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu - promowanie wartości rodzinnych i wychowywania bez przemocy poprzez impresy masowe i sportowe	2024- 2027	- liczba przedsięwzięć - liczba zorganizowanych impres
Cel szczegółowy nr 2: Maksymalizacja działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy domowej				
2.1	Rozwijanie istniejących podmiotów udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy	- kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej - kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	2024- 2027	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego
2.2	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w środowisku lokalnym	- przygotowywanie materiałów informacyjnych (<i>ulotek, plakatów</i>) i umieszczanie ich w miejscach ogólnodostępnych - przygotowywanie informacji i umieszczanie ich na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktualizacja tychże danych	2024- 2027	- liczba dystrybuowanych ulotek/plakatów
2.3	Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom	- wszczynanie i realizacja procedur „Niebieskie Karty„ - informowanie o możliwościach	2024- 2027	- liczba prowadzonych procedur - liczba osób, którym

	dotkniętym przemocą domową oraz świadkom przemocy domowej	uzyskania pomocy - udzielanie pomocy finansowej, prawnej oraz psychologicznej - praca socjalna - zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą domową w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.) - udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą (we współpracy z Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie) - podejmowanie działań na rzecz otrzymania przez osoby doznające przemocy domowej mieszkań socjalnych poza kolejnością		udzielono pomocy - liczba dzieci odebranych z rodziny w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową - liczba osób/rodzin, którym udzielono pomocy w formie bezpiecznego schronienia
2.4	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy	- systematyczne wizyty w środowisku zobowiązanych do tego służb tj. pracownika socjalnego oraz dzielnicowego	2024- 2027	- liczba sporządzonych adnotacji urzędowych z odbytych wizyt
Cel szczegółowy nr 3 : Podejmowanie działań wobec osób, stosujących przemoc domową				
3.1	Rozpowszechnianie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy, wynikających z Kodeksu Karnego	- przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych	2024- 2027	- liczba przygotowanych i udostępnionych materiałów
3.2	Upowszechnianie ofert oddziaływań wobec osób stosujących	- rozpowszechnianie informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych,	2024- 2027	- liczba wydanych informatorów

	przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe	podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne		
3.3	Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie procedury „Niebieskie Karty” - informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy oraz o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii jak i udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową - kierowanie przez Zespół Interdyscyplinarny osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, a także składanie na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia w związku z nie stosowaniem się do obowiązku ukończenia w/w programów - zgłaszanie osób stosujących przemoc domową i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe - kierowanie do sądu wniosku o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec 	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” - liczba osób skierowanych do udziału w programach - liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu wykroczenia - liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe - liczba osób, wobec których skierowano wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu - liczba osób, którym udzielono pomocy terapeutycznej

		stosujących przemoc domową i nadużywających alkoholu - udzielanie pomocy terapeutycznej osobom stosującym przemoc i nadużywającym alkoholu		
3.4	Wykorzystywanie instrumentów prawnych umożliwiających odizolowanie osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc	- wydawanie nakazu natychmiastowego opuszczenia/zakazu zbliżania się/do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc, - wydawanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazów: * zbliżania się do osoby doznającej przemocy na wyrażoną w metrach odległość * kontaktowania się z osobą doznającą przemocy * wstępu (<i>jeśli osoba doznająca przemocy tam uczęszcza</i>) na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej, artystycznej, obiektu sportowego, miejsca pracy i przebywania na tym terenie	2024-2027	- liczba wydanych nakazów - liczba wydanych zakazów
Cel szczegółowy nr 4: Podnoszenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej				
4.1	Podnoszenie kwalifikacji i rozwijanie umiejętności osób realizujących działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc	- udział w obowiązkowym szkoleniu członków Zespołu Interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania do składu Zespołu, którego realizatorem będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego - organizacja i udział w szkoleniach i konferencjach	2024-2027	- liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy ukończyli obowiązkowe szkolenie - liczba szkoleń - liczba uczestników szkoleń

4.2	Udoskonalanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej	- systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego - wspólny udział w szkoleniach przedstawicieli różnych instytucji	2024- 2027	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba podmiotów uczestniczących w szkoleniach
-----	---	--	---------------	---

7. Realizacja programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów zaprojektowana została na lata 2024-2027.

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy, zaś w szczególności do:

- osób dotkniętych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc wobec najbliższych,
- świadków przemocy domowej,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej,
- społeczności lokalnej.

Wyłącznie ścisła współpraca poszczególnych służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej umożliwi realizowanie Programu. Poszczególne działania będą realizowane przez:

1. Urząd Miejski w Skoczowie;
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie ;
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skoczowie;
4. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skoczowie;
5. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Skoczowie;
6. Komisariat Policji w Skoczowie;
7. Miejski Zarząd Oświaty w Skoczowie oraz samorządowe placówki oświatowe;
8. Placówki Opieki Zdrowotnej;
9. Zespół Kuratorskiej Służby Zawodowej w Cieszynie;
10. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w Cieszynie;
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie.

Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszym Programie pochodzą będą z budżetu Gminy oraz ze środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz rodziny.

Monitorowanie Programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w oparciu o sprawozdawczość. Informacje uzyskane w trakcie procesu monitoringu pozwolą na ocenę czy i w jakim zakresie Program wymaga aktualizacji, przeformułowania bądź zmiany celów szczegółowych.

8. Podsumowanie

Zjawisko przemocy występuje w każdym kraju i w każdej społeczności, jest ono głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Niestety w dalszym ciągu wiele osób doświadczających przemocy zaprzecza temu, kierując się poczuciem wstydu, bezradności, nieufności, a także w obawie o swoje zdrowie czy nawet życie. Takie postawy przekładają się na fakt, że skala zjawiska przemocy domowej jest znacznie większa niż odnotowują to przeprowadzane badania i prowadzone statystyki. Przemoc wymaga stanowczego przeciwstawiania się jej, bez tego będzie się rozwijała i wzmacniała. Każdy człowiek ma prawo żyć godnie. Prawo ofiary do poczucia bezpieczeństwa jest priorytetem w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024-2027. Rodzina jest dla człowieka podstawowym środowiskiem, to w nim się rozwija, uczy się jak żyć oraz funkcjonować w społeczeństwie, w konsekwencji, dorastając najczęściej powiela on wyuczone role, stosuje podobne metody wychowawcze, jakich sam doświadczał. Dlatego właśnie tak ważne jest podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy, koniecznym jest wspieranie przedsięwzięć zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skoczów na lata 2024-2027 ma na celu zrealizowanie głównego założenia, jakim jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej na terenie gminy, poprzez osiągnięcie wytyczonych celów szczegółowych. Przeprowadzenie realizacji celów zawartych w Programie umożliwi współpraca jednostek oraz podmiotów działających na rzecz osób i rodzin doznających przemocy domowej.

Powyższy Program nie stanowi dokumentu zamkniętego, w zależności od pojawiających się nowych potrzeb oraz możliwości, może on podlegać modyfikacjom.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W dniu 22.06.2023 r. obowiązywać rozpoczęły przepisy, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Przyjęty w 2021r. Uchwałą nr XXV/296/2021 Rady Miejskiej Skoczowa z dnia 21 kwietnia 2021 r. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 wymagał więc dostosowania do nowych przepisów prawa. Dla zachowania jasności przepisów przedstawiony Program został przygotowany na lata 2024 – 2027 w związku z tym traci moc w/w Uchwała.

BURMISTRZ

Mirosław Sitko

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Edyta Godziek
Edyta Godziek